

Учуутал күнүнэн!

Үөрэнээччи эйиэхэ эргиччи эрэниэхтээх...

Бүгүгнү ыалдьып-пыт учуутал үрдүк аатын сүкпүтэ быйыл номнуо 24 сыла буолла. Лена Георгиевна НОВГОРОВОДА – Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэби-ринтин туйгуна, “Сыл бастын учуутала-2015” куонкурус кыайыылааҕа, “Россия бастын учууталлара-2019” куонкуруска “Педагогическай үлэбэ үрдүк ситиһиилэрин иһин” диин номинация кыайыылааҕа.

Кини учуутал буолабын диин бигэ санаалаах улааппыта. Тоҕо диигэххэ, айылбаттан айдарыылаах уһулуччу учууталларга үөрэммитэ. Ол курдук, маннайгы учуутала – Евдокия Романовна Дягилева. Улуу нуучча тылыгар, ли-

тературатыгар уһуйбут күндү кинитэ – Муза Мстиславовна Гуляева.

Оскуола кэнниттэн Дьокуускайдаагы педагогическай училищеҕа (оччолорго ЯПУ-1) кирибитэ. Үс сылынан бэйэтэ үөрэммит оскуолатыгар, Нам 2 №-дээх орто оскуолатыгар учууталлы тийбитэ. Күн бүгүгнэ диири тапталлаах кыһатыгар айымныылаахтык үлэли сылдьар.

– Оскуолаҕа бастагы күмүм бэҕэһэнни курдук өйдүүбүн. Балабан ыйын 1 күнэ этэ. Былыттаах, ардахтаах күн турбута. Онон Билии күнэ спортивной саалаҕа буолбута. Саатар кылааһым оҕолорун көрөн билбэппин диин олус долгуйбутум. Ол турдахпына, хата, төрөппүттэр кэлэн: “Лена Георгиевна диин эн дуо?” – диин ыйыппыттара. Онтон линизикэбэ сааһыла-

нан турбуппут. Хара бастакыттан олус үчүгэй оҕолорго түбэспит дьоллоохпун. Кинилэртэн элбэххэ үөрэммитим. Билигин даҕаны уулуссаҕа үөрэ көрсөлөр. Учуутал күнүнэн эбэр-элиллэр, бэлэх тутуурдаах кэлэллэр. Сыбаайбаларыгар ыңыраллар. Өссө бэйэлэрэ оҕолонон, хаста да “эбээ” буоллум.

– Ханнык баҕарар оҕо талааннаах. Дьобура суох оҕо суох. Холобур, ахсаанна мөлтөх эрээри, олус үчүгэйдик уруһуйдуур. Аабыыга соччото суох, ол оннугар ахсаанна уһулуччу буолуоҕа. Эбэтэр үгкүүһүт үтүөтэ.

– Алын сүһүөх учуутала бары предмети үөрэтэр. Кини сүүрүн соруга – кини кинитин иитэн таһаарыы.

Билиги Намнаагы оҕо реабилитационнай кишин кытта үлэлибит. Бырааһынныыктары тэрийэн ытыабыт. Саҥа дьылга бэлэхтээх тийиэбит.

Тимуровскай үлэни көбүлүүбүт. Эбэлэргэ, эһэлэргэ тийиэн көмөлөһөбүт. Оҕолор атын дьоннуун кэпсэтэн, ыкса алтыһан, уопастыбаҕа үөрэнэллэр. Кыра саастарыттан аһыныгас, үтүө санаалаах буола улааталлар.

– Сингапур технологиятынан салайтарабын. Ол эбэтэр үөрэнээччилэрбэр тугу гыныахтаахтарын ыйан-кэрдэн эрэ биэрэбин. Оҕолор хамаанданан, бөлөбүнэн бишрээ үлэли үөрэнэллэр.

Билигин цифровой үөрэхтээһингэ ылсан эрэбит. “Яндекс учебник” диин олус үчүгэй платформа баар. Онон туттабын. Оҕолор олимпиадаҕа кытталлар, кэксэ ситиһиллээхтэр.

– Үөрэнээччи эйиэхэ эргиччи эрэниэхтээх. Эһиги икки ардыгытыгар үтүө сыһыан үөскүөхтээх. Оччобуна эрэ үөрэнээччилэр тапталларын ылабын. Кинилэр тустарыгар кыһалларгы өйдүөхтэрэ, сыаналыахтара.

Өйгүнэн-санаабынан, сүрэхинэн, дууһабынан учуутал буолааххына, чакчы “бу миэнэ” диигэтэххинэ, үлэн үтүө түмүктэнэр.

Кэргэнэ Александр Валерьевич – Нам гимназиятын дириэктэрэ. Икки уоллаахтар. Улаханнара VII, кыралара II кылааска үөрэнэр.

– Билиги идэбит куһаҕан өрүтэ – бэйэн оҕолоргор бириэмэ тийиэбэтэ. Уоннаабыта барыта үчүгэй!

– Мин санаабар, оҕолор уларыйбаттар. Арай бириэмэ уларыйар. Баҕар, кырдык, атын көлүөнэ оҕолоро олобу көрүүлэрэ атын буолуон сөп.

Билиги оскуолабыт нууччалыы. Сахалыы эрэ саҥара сылдыбыт оҕолор кэлэллэр. Тылларын саппаһа татым буолар. Нууччалыы саҥара, быһаарса үөрэннинэр диин, араас албаһы туһанар буолбутум. “Мин сахалыы өйдөөбөттүн”, – диир этим. Сорох оҕолорум сахалыы билэрбин, саҥарарбын үһүс кылааска бишрдэ билэн соһуйбуттара.

Учуутал буолар үрдүк этиэтинэстээбин үлэлээн истээбин аайы өйдүүр эбиккин. Оҕолорун күн-түүн сайдан иһэллэриттэн үөрэбин. Үөрэнээччилэриг ситиһилэринэн кынаттаһабын.

Кырдык даҕаны, Лена Георгиевнаны кытта кэпсэтэ олонор, үөрэнээччилэрин “оҕолорум” диин сылаастык ааттырын истэн, үлэтиттэн дуоһуйууну ылар, идэтигэр бэриниллээх учуутал диин бүүс-бүтүннүү итэбэйэбин уонна киниэхэ эргиччи эрэнэбин.

